

ԱԶԴԱՐԱՐ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ՔՈՒԷՅԹԻ ԵՒ ԵՐԶԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻՆ

P.O.Box: 8157, Salmiyeh 22052- Kuwait. Tel: 965-25614392, Fax: 965-25638312, e-mail: prelacy@armenianprelacykw.org

ՆՈՐ ԵՐԶԱՆ, Ժ. Տարի, Թիւ 452, Ուրբաթ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, 2018

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Երեւանի Աւագանիի Ընտրութիւններուն ՀՅԴ-ի Առաջին Ետեակը

ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի անդամ Վահագն Մատինեան Չորեքշաբթի օր Կեդրոնական ընտրական յանձնախումբին ներկայացուց Երեւանի աւագանիի ընտրութիւններուն մասնակցելու ՀՅԴ-ի գրանցման դիմումը:

Մատինեան լրագրողներուն հետ զրոյցի մը ընթացքին նշեց, որ ՀՅԴ-ի ցանկը բաղկացած է 77 անդամներէ:

Ցուցակը կը գլխաւորէ Հայաստանի Հանրապետութեան բնապահպանութեան

նախարարութեան անտառային կոմիտէի նախագահ Միքայէլ Մանուկեան:

Երկրորդը «Երկիր մետիա» պատկերասփիւռի կայանի տնօրէն Դաւիթ Յակոբեանը, իսկ երրորդը՝ Երեւան քաղաքի ՀՅԴ կոմիտէի ներկայացուցիչ Խաչատուր Ստեփանեանն է:

Մատինեան նշեց, որ իրենք բոլոր թեկնածուներն ալ կը նկատեն մրցակից:

Պատասխանելով այն հարցումին, թէ երեւանցիին ՀՅԴ-ին ձայն կու տա՞յ, ան արձագանգեց. «Այո, երեւանցիին Դաշնակցութեան ձայն պիտի տայ, մեր թեկնածուն մեծ յարգանք եւ սէր կը վայելէ: Մեր աւագանիի անդամները բարձր արհեստավարժութեամբ օժտուած են»:

Լրագրողները հետաքրքրուեցան, թէ ՀՅԴ-ի վարկանիշին վրայ ինչպէ՞ս պիտի անդրադառնայ Քոչարեանի դատավարական հոլովոյթներուն մասին ՀՅԴ-ի յայտնած դիրքորոշումը:

Ի պատասխան՝ ան ըսաւ, որ Դաշնակցութիւնը երբեք չէ խուսափած իր կարծիքը արտայայտելէ: «Ինչ որ ըսած ենք, ատիկա իրականութիւն է», նշեց ան:

Դիտարկումին, թէ մամուլը գրած է, որ ՀՅԴ քաղաքապետի թեկնածուն քրեական գործով մեղադրեալ եղած է, ան ըսաւ. «Գաղտնիք չէ, որ 1994-ին ՀՅԴ-ն այդ օրուան իշխանութեան կողմէ

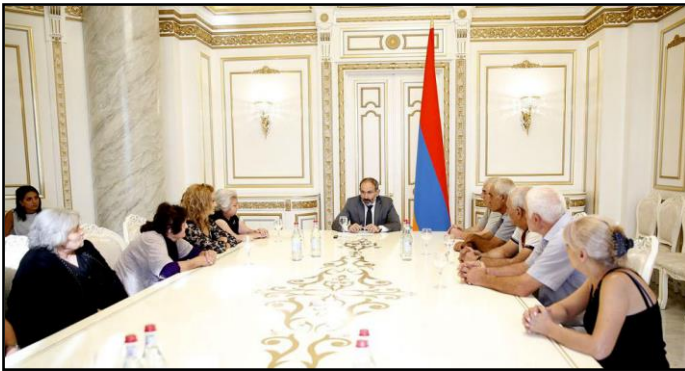
արգիլուեցաւ եւ շատ դաշնակցականներ, որոնց կարգին Միքայէլ Մանուկեանը, շինծու գործերով ձերբակալուեցան»:

Մատինեան նշեց, որ, եթէ այդ գործը շինծու չըլլար՝ յետոյ ան ազատ պիտի չարձակուէր:

Յիշեցնենք, որ ՀՅԴ աւագանիի ընտրութիւններու կարգախօսն է՝ «Միասին՝ յանուն Երեւանի»

Վարչապետ Փաշինեան Տեսակցած Է Մարտ 1-ի Զոհերուն Հարազատներուն Հետ

29 Օգոստոսին Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան հանդիպում ունեցած է Մարտ 1-ի զոհերու հարազատներուն հետ:

Ան ըսած է, թէ միշտ ալ ուզած է նման հանդիպումի կայացումը, սակայն ուզած է, որ անիկա տեղի ունենայ այնպիսի պայմաններու մէջ, երբ շատ ճշգրիտ արդիւնքներ կան Մարտ 1-ի գործի բացայայտման առումով: «Կը կարծեմ՝ վերջին ամիսներուն Մարտի 1-ի գործի բացայայտումը բաւական

յառաջընթաց արձանագրած է, եւ Օգոստոս 17-ի հանրահաւաքին եւ յայտարարեցի, որ, ըստ էութեան, բացայայտուած կը նկատեմ ընդհանուր առմամբ Մարտ 1-ի գործը. կը մնայ ապահովել պայմաններ, որ այդ բացայայտումը հասնի իր բոլոր մանրամասնութիւններուն, որոնց կարգին ճշդուին սպանութիւններ կատարողներն ու դէպքերուն հանգամանքները», նշած է ան:

Փաշինեան դիտել տուած է, որ նախաքննութեան ամբողջ ընթացքին ու տարողութեան տեղեակ չէ եւ կրնայ հետեւութիւններ ընել այն յայտարարութիւններէն, զորս կատարած է Յատուկ քննչական ծառայութեան պետը եւ այն մեկնաբանութիւններէն, որոնք կատարուած են այս գծով ընդհանրապէս:

«Կը կարծեմ՝ այդ յայտարարութիւնները յոյս կու տան, որ մենք ամբողջական, բոլոր մանրամասնութիւններով բացայայտումներ պիտի ունենանք: Աւելորդ է ըսել, որ Մարտ 1-ի գործի բացայայտումը մեր կառավարութեան համար, ինծի համար եւ Հայաստանի Հանրապետութեան իւրաքանչիւր քաղաքացիի համար պատուի եւ քաղաքացիական արժանապատուութեան խնդիր է, եւ որեւէ կասկած չկայ, որ Մարտ 1-ի բոլոր

ոճրագործները պետք է պատասխանատուութեան ենթարկուին՝ անկախ այդ ոճրագործներուն անուն մականուններէն, ներկայիս կամ անցեալին վարած պաշտօններէն եւ ունեցած կարգավիճակէն», յայտնած է Փաշինեան:

Մարտ 1-ի գոհերուն հարազատները համոզմունք յայտնած են, որ թաւշեայ յեղափոխութիւնը եւ երկրին մէջ տեղի ունեցող փոփոխութիւնները կարելիութիւն պիտի տան լիարժէք կերպով բացայայտելու Մարտ 1-ի գործը եւ կառուցելու նոր Հայաստան:

ՀՅԴ-ի Ներկայացուցիչները Հանդիպում Ունեցած Են Հայաստանի Մէջ Միացեալ Նահանգներու Դեսպանին Հետ

ՀՅԴ հանրային կապերու գրասենեակէն կը տեղեկացնեն, որ ՀՅԴ Բիւրոյի քաղաքական ներկայացուցիչ, Հայաստանի Ազգային ժողովի ՀՅԴ խմբակցութեան ղեկավար Արմէն Ռուստամեան եւ ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի ներկայացուցիչ Արսէն

Համբարձումեան 29 Օգոստոսին Հայաստանի մէջ Միացեալ Նահանգներու դեսպանատան մէջ հանդիպում ունեցած են դեսպան Ռիչըրտ Միլզի հետ:

Հանդիպումի ընթացքին անդրադարձ կատարուած է վերջին ամիսներուն Հայաստանի ներքաղաքական զարգացումներուն եւ այդ պարունակին մէջ նաեւ՝ ժողովրդավարական եւ ընտրական հոլովոյթներուն, ինչպէս նաեւ փտածութեան դէմ պայքարի հարցերուն:

www.aztarar.com

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՄԱԿ. «Իտլիայի Դեմ Սպասուող Յարձակումը Կրնայ Պատճառ Դառնալ 800 Հազար Անձերու Տեղահանման»

«Սուրիական վարչակարգի ուժերուն սուրիական հիւսիսարեւմտեան Իտլիայ նահանգին դեմ սպասուող յարձակումը կրնայ պատճառ դառնալ 800 հազար անձերու տեղահանութեան: Վերջիններս արդէն իսկ մարդասիրական աղետալի վիճակի մէջ են», զգուշացուց ՄԱԿ-ը:

Դամասկոսի մէջ ՄԱԿ-ի մարդասիրական հարցերու համակարգման գրասենեակի բանբեր Լինտա Թոմ յայտարարեց. «Յարձակումը կրնայ աղետալի հետեւանքներ ունենալ»: ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարը իր կարգին զգուշացուց Իտլիայի մէջ մարդկային աղետ մը:

«Սուրիոյ Կողմէ Քիմիական Զէնքի Օգտագործումը Անհետեւանք Պիտի Չմնայ» Կ'ըսէ Նոուրբթ

Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարութեան բանբեր Հետըր Նոուրբթ յայտարարեց, թէ ամերիկեան զինեալ ուժերու սպայակոյտի պետ ճոզըֆ Տանֆըրտ իր ռուս պաշտօնակից Վալերի Կերասիմովին յայտնած է, որ եթէ Դամասկոս քիմիական զէնք օգտագործէ, ապա ատիկա պիտի ունենայ «հետեւանքներ»: Ան յայտնեց, որ Տանֆըրտ իր ռուս պաշտօնակիցին հետ զրոյցի մը ընթացքին յստակօրէն փոխանցած է, թէ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնն ու անոր գործընկերները արագ եւ պատշաճ կերպով պիտի հակադարձեն Իտլիայի կամ Սուրիոյ որեւէ մէկ այլ շրջանին մէջ քիմիական զէնքի օգտագործման որեւէ հաստատ միջադէպի:

«Միացեալ Նահանգներ Ռուսիոյ կոչ կ'ուղղեն Դամասկոսի կողմէ քիմիական զէնքի օգտագործումը արգիլելու», նշեց Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարութեան բանբերը:

«Թուրքիան Ու Ազրպէյճանը Եղբայրական Պետութիւններ Են, Որոնք Միասնաբար Կը Գործեն Շրջանային Հարցերու Մէջ» Կ'ըսէ Երլտըրըմ

Թուրքիան ու Ազրպէյճանը եղբայրական պետութիւններ են, որոնք միասնաբար կը գործեն շրջանային ու միջազգային հարթակներու վրայ: Այս մասին յայտարարած է Թուրքիոյ խորհրդարանի նախագահ Պինալի Երլտըրըմ, որ երկօրեայ այցելութեամբ կը գտնուէր Պաքու: Ազրպէյճանական «Թրենտ» լրատու գործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ Երլտըրըմ ընդգծած է, թէ իրենք «մէկ ազգ, երկու պետութիւն» են: Ան նաեւ վստահութիւն յայտնած է, որ իր այցելութիւնը նոր խթան պիտի հաղորդէ երկկողմանի յարաբերութիւններու հետագայ զարգացման: «Մենք բարեկամական ու եղբայրական պետութիւններ ենք, որոնք միասնաբար կը գործեն շրջանային հարցերու լուծման գործին մէջ եւ միջազգային հարթակի վրայ», ընդգծած է Թուրքիոյ խորհրդարանի նախագահը:

ԱԿՆԱԼԿ

Ամերիկեան Պատժամիջոցները, Անդրկովկասը Եւ Հայաստանը

Այսօր Միացեալ Նահանգներու շրթայազերծած տնտեսական աննախընթաց պատերազմը եւ ծաւալած պատժամիջոցներու քաղաքականութիւնը՝ Քուպայի, Չինաստանի, Թուրքիոյ, Իրանի եւ Ռուսիոյ նկատմամբ, եւ վերջինին ցուցաբերած ոչ բանաւոր միջպետական յարաբերութիւններու Թրամփի կառավարութեան մարտավարութիւնը եւ նոր ոճը իրապէս աշխարհը վերածած են անկանխատեսելի միջազգային քաղաքական եւ տնտեսական անապահով թատերաբեմի մը:

Արդարեւ, ներկայ միջազգային անորոշ, հակասական եւ տարաբնոյթ կացութեան լոյսին տակ, ուր նախկին ռազմաքաղաքական դաշնակիցներու փոխյարաբերութիւնները կրնան փոփոխութեան ենթարկուիլ, ուր շրջանային եւ միջազգային գերպետութիւնները զանազան տարածաշրջաններու մէջ ուժերու վերադասաւորման փորձեր կը կատարեն, երբ նոր ռազմաքաղաքական համաձայնութիւններ կը ստորագրուին, յատկապէս վերջերս ականատես կը հանդիսանանք Թուրքիոյ, Իրանի եւ Ռուսիոյ մերձեցման քարոզչական եւ քաղաքական նպատակներով գումարուած գերաստիճանին, ինչ որ բնականաբար անտարբեր եւ աննկատ պիտի չձգէր Հայաստանի եւ ընդհանրապէս հայկական քաղաքական միտքը:

Փաստօրէն, ինչպէս որ Միջին Արեւելքի, Անդրկովկասեան տարածաշրջանի եւ ինչ-որ չափով Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ակնյայտ են Միացեալ Նահանգներու քաղաքական եւ տնտեսական նկրտումները՝ մէկ կողմէ Թրամփի նոր խմբակի ճիգը՝ լեզու գտնելու Հիւսիսային Քորէայի հետ, միւս կողմէ՝ հարուածելով Չինաստանի ձգտումը միջազգային քաղաքական դերակատար դառնալու, համաշխարհային շուկաներու մակարդակի վրայ տնտեսական, առեւտրական եւ ապրանքաշրջանառութեան արգելափակումներու եւ սահմանափակումներու քաղաքականութեամբ, եւ նեցուկ հանդիսանալով Թայուանի եւ վերջերս՝ Տիլիփիններուն:

Սակայն, հակառակ վերոնշեալ գերպետութեանց հակադրութեան եւ Թրամփի պատերազմական-քարոզչական յոխորտանքներուն, որոնք աւելի ներքին շուկայի սպառումի համար են, բոլորովին հասկնալի պատճառներով, բայց կը թուի, թէ Սուրիոյ հակամարտութեան վերջին փուլին կարծես խնդիրներու կարգաւորման եւ գործակցութեան որոշ եզրեր գտնուած են, յատկապէս՝ Միացեալ Նահանգներու եւ Ռուսիոյ միջեւ, ուր սակայն Թրամփի կառավարութիւնը ճիգ չի խնայեր ահաբեկչութեան դէմ պայքարի պիտակին տակ ընդհանուր այս խաղէն դուրս

շարտելու Իրանը եւ անոր դաշնակիցները, որոնք անվիճելիորեն տիրական դերակատար էին պատերազմի ամբողջ տևողութեան:

Հակառակ Միացեալ Նահանգներու ազգային անվտանգութեան խորհրդատու Ճորճ Պոլթընի պնդումներուն՝ պատժամիջոցներու քաղաքականութեան անհրաժեշտութեան վերաբերեալ, պէտք է ըսել, որ Միացեալ Նահանգներու պատժամիջոցներու այս քաղաքականութիւնը բնաւ չի համընկնիր Եւրոպական միութեան երկիրներու քաղաքական եւ տնտեսական հաշիւներուն, եւ պէտք է աւելցնել, որ Թրամփի կառավարութեան ու Եւրոպացիներու միջեւ թէեւ առայժմ լուռ, սակայն շատ ուժեղ շահերու բախում գոյութիւն ունի այդտեղ, յատկապէս՝ տնտեսական եւ մշակութային, մասնաւորաբար՝ նոր շուկաներ որոնելու եւ հաստատուելու նոյնինքն պատժամիջոցներու ենթարկուող երկիրներու մէջ. արդարեւ, Եւրոպական մեծ ընկերութիւններ կը շարունակեն իրենց ներդրումային մարտավարութիւնը եւ արտադրութիւնները՝ մերժելով Միացեալ Նահանգներու միակողմանի պատժամիջոցներու եւ այլ տեսակի քաղաքականութիւնը:

Փաստօրէն անվիճելի իրողութիւն է, որ Միացեալ Նահանգներու արկածախնդիր այս քաղաքականութիւնը միջազգային գորակցութիւն չի վայելեր ո՛չ իր աւանդական դաշնակիցներուն կողմէ, ո՛չ ալ իր դասական մրցակիցներուն, ուր պարբերաբար որոշ տարածաշրջաններու մէջ գոյութիւն ունեցող հարցերու կապակցաբար քաղաքական կարգաւորումներուն եզրեր կը գտնուէին:

Իսկ միջազգային յարաբերական եւ քաղաքական այս թոհ ու բոհին մէջ մեզի համար հարցումներուն հարցումը Հայաստանի եւ հայութեան ներքին եւ արտաքին քաղաքական վիճակն է: Տարածաշրջանը յուզող, ապակայունացնող, պատերազմական յորդորներով հանդէս եկող հարեւաններուն առկայութիւնն է եւ ընդհանրապէս Հայաստանի դիրքաւորումը՝ տուեալ շրջանի մէջ ընթացող քաղաքական գործընթացներուն նկատմամբ: Ուր դարձեալ զանազան ուժերու կողմէ Միջին Արեւելքը եւ կովկասեան տարածաշրջանը վերածուած են կռուախնձորի, եւ որոնց խուլ եւ անվերջ պայքարը կրնայ երկար տեւել:

Արդարեւ, գոյութիւն ունեցող տուեալ քաղաքական իրադրութիւններու լոյսին տակ, ուր փաստօրէն Անդրկովկասը մրցադաշտի վերածուած է, ուր մէկէ աւելի շրջանային եւ միջազգային ուժեր իրարու կը բախին եւ կը փորձեն ծաւալել իրենց սեփական ազդեցութեան գօտին: Այս իմաստով ուշագրաւ էր Գերմանիոյ վարչապետ Անկելա Մերքելի Հայաստան այցելութեան ընթացքին Հայաստանի վարչապետին հետեւեալ խօսքերը. «Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին յարաբերութիւններուն մէջ որեւէ գործընկերոջ հետ քաղաքականութիւն չի վարեր այլ գործընկերներու հետ

յարաբերութիւնները հակակշռելու նպատակով»: «Մենք ըսած ենք, որ արտաքին յարաբերութիւններուն մէջ շրջադարձեր պիտի չըլլան: Մենք մտադիր ենք զարգացնելու մեր յարաբերութիւնները Ռուսիոյ հետ, ՀԱՊԿ-ի եւ ԵԱՏՄ-ի շրջանակներուն մէջ, ինչպէս նաեւ՝ Եւրոպական Միութեան հետ»:

Այդ իսկ պատճառով նախ հարկաւոր է ազգովին ուրուագծել եւ ամրագրել մեր ազգային կենսական միասնականութիւնը՝ որով կարելի է կանխել ցանկացած ներազգային պառակտում, որպէսզի նոր Հայաստանի ներքաղաքական դաշտէն ներս պարարտ հող չստեղծուի եւ միջազգային ուժերու զանազան շահերու բախման խաչմերուկի չվերածուի:

Հայաստանի ու հայութեան անվտանգութեան երաշխիքները կը հանդիսանան առաջին հերթին նոր Հայաստանի կառավարութեան ազգային քաղաքականութեան, տնտեսական, ներդրումային, ընկերային արդարութեան, ռազմական ծրագիրները, որովհետեւ մենք տակաւին պատերազմի մէջ ենք, եւ բոլոր միւս բնագաւառներուն մէջ հարկաւոր է անվերապահ աջակցութիւնը եւ զօրակցութիւնը համայն հայութեան, որպէսզի յաջողի ներկայ կառավարութեան թիւր:

Հայաստանի ու հայութեան արտաքին ու ներքին անվտանգութեան սպառնացող ամեն տեսակի վտանգ եւ մարտահրաւեր դիմակայելու ի խնդիր՝ անհրաժեշտ է ազգային միասնականութեան ամենէն բարձր մակարդակը, որովհետեւ այլապէս ո՛չ պատմութիւնը, ո՛չ ալ մեր հակառակորդ թէ բարեկամ հարեւանները պիտի խնայեն մեզ:

Այսօր, հակառակ տարածաշրջանի պարզած քաղաքական անկայուն ու ռազմական իմաստով անապահով իրավիճակներուն, բայց եւ այնպէս հայութեան համար բախտորոշ այս հանգրուանին խիստ անհրաժեշտ է նաեւ ազգային միասնականութեան, ներազգային կայունութեան եւ անդորրութեան կողքին զարգացնել հայկական գուտ արեւելումի գաղափարաբանութիւն եւ քաղաքական գործօնը՝ ի խնդիր Հայաստանի ու Արցախի ինքնուրոյնութեան եւ անվտանգութեան, առանց անտեսելու, բնականաբար, շրջանէն ներս գոյութիւն ունեցող պետութեանց առկայ շահերը եւ հաշիւները:

Իսկ վերջապէս աշխարհաքաղաքական տեսանկիւնէն կը կարծենք, թէ Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին քաղաքականութեան ռազմավարութեան առնչութեամբ անպայման որ հաշուարկուած են՝ Հայաստանի Հանրապետութեան բնակչութեան թիւը, աշխարհագրական դիրքը, սեփական անվտանգութիւնը եւ ներուժը, Հայ դատը՝ իբրեւ գերագոյն նպատակ, եւ զինք շրջապատող մէկ կողմէ անկայուն, միւս կողմէ՝ ռազմատենչ եւ պատերազմական նկրտումներով երկիրներու կամ հարեւաններու առկայութիւնը, առաւել՝ միջազգային եւ տարածաշրջանային քաղաքական բարդ եւ մրցակցային կացութիւնները:

Ինչ որ կը պարտաւորեցնէ Հայաստանի Հանրապետութեան բոլոր կողմերուն հետ վարելու չափազանց զգուշաւոր եւ հաւասարակշռուած ոսկէ միջինը հանդիսացող «է՛ւ,

ե՛ւ» քաղաքականութեամբ, որով կարելի է շրջանային եւ միջազգային բոլոր դերակատարներուն հետ գործակցութեան եզրեր ունենալ, առաջին հերթին Հայաստանի Հանրապետութեան ռազմավարական եւ տնտեսական անփոխարինելի դաշնակից Ռուսիոյ հետ՝ զարգացնելով եւ խորացնելով փոխյարաբերութիւնները, ինչպէս նաեւ ՀԱՊԿ-ի եւ ԵԱՏՄ-ի շրջանակներուն մէջ աւելի ընդլայնելով գործակցութիւնը՝ հնարաւոր բոլոր բնագաւառներուն մէջ: Ինչպէս նաեւ Հայաստանի հարաւային հարեւան Իրանի հետ, հակառակ միջազգային ճնշումներուն, պէտք է զարգացնել բարեկամական, տնտեսական եւ գործնական փոխյարաբերութիւնները, վերջապէս Իրանը կը մնայ շրջանային կարեւորագոյն ազդեցիկ ուժերէն մէկը:

Հայաստանի՝ Հանրապետութեան տուեալ զգուշաւոր եւ հաւասարակշռուած ոսկէ միջինը հանդիսացող «ե՛ւ, ե՛ւ» քաղաքականութեամբ պէտք է շարունակել Հայաստանի՝ Եւրոմիութեան անդամակցութեան խիստ կենսական գործընթացը, ինչպէս նաեւ Միացեալ Նահանգներու հետ փոխադարձ յարգանքի վրայ հիմնուած յարաբերութիւնները պէտք է շարունակել յանուն շրջանի ընդհանուր տնտեսական եւ այլ մարզերու զարգացման համարկման կառուցողական գործընթացը:

Արդարեւ, ըսել ուզուածը պարզապէս այն է, որ հակառակ բազմաթիւ դժուարութիւններուն՝ պէտք է բացառել, եւ Հայաստանը ի վիճակի է, այս կամ այն գերպետութեանց ունեցած ռազմական եւ տնտեսական գերակշռող առաւելութիւններուն եւ իրենց լծակից միջազգային կազմակերպութիւններուն ազդեցութեան տակ զիջիլ ինքնուրոյն քաղաքականութիւն մը որդեգրելու հնարքէն, համապարփակ եւ փորձագիտական տարածաշրջանային գնահատումներուն առընթեր համազգային ընդհանուր ուժերու լարումով կիրարկել պէտք է հայկական զուտ արեւելում ունեցող լրացուցիչ քաղաքականութիւն մը՝ ի խնդիր Հայաստանի, Արցախի եւ հայութեան անվտանգութեան եւ անկաշկանդ գոյութիւն:

Որքան այժմեական են ընկ. Սարգիս Զէյթլեանի հետեւեալ խօսքերը.

«Ո՛չ մէկ քաղաքական արեւելում, ո՛չ մէկ ուղղութիւն ինքնըստինքեան նախապայման է: Նախապայմանը մեր հիմնական շահերուն ու ձգտումներուն գիտակցութիւնն է: Այդ շահերուն ու ձգտումներուն հաւատարմութիւնը ու անշեղ հետապնդումը ամէն ատեն, ամէն տեղ, ամէն ձեռով:

«Ահա թէ ինչու ո՛չ Արեւելքի հետ ենք ըստ ամենայնի եւ ո՛չ ալ Արեւմուտքի հետ՝ ըստ էութեան:

«Հայկական հարցը ո՛չ Արեւմուտքի հարց է եւ ո՛չ Արեւելքի: Պարզապէս զուտ հայկական հարց է: Չենք ուզեր նաեւ, որ Հայ դատը դառնայ թուրանական կամ ռուսական եւ կամ ամերիկեան հարցին բաղկացուցիչ մէկ մասը:

ՄԵԼԻՔ ԳԱՐԱԳԱԻՈՐԵԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

ՀՄԸՄ-ի 100-ամեակ. Երախտագիտության Եւ Արժեւորման Փորձ

Գրեթէ մէկ ամիս անցած է Հայաստանի մէջ ՀՄԸՄ-ի հիմնադրութեան դարադարձին նուիրուած պաշտօնական եւ ժողովրդային հանդիսութիւններէն: Մանաւանդ այս օրերուն, երբ շատերս քննադատութեան մէկական վարպետներ ենք, յաճախ ձեռնածալ նստած՝ կը քննադատենք այս կամ այն միութեան ըրածը կամ չըրածը, սխալներն ու, մարտահրաւերները նշելու կողքին, գործնական ու ազդու լուծումներ չենք առաջարկեր, «Եթէ մենք չենք կազմակերպողը, ուրեմն թերի-անկատար է»-ի հոգեբանութեամբ կը գործենք ու կը ծլանանք արդար գնահատականներ տալ դրական երեւոյթներուն: Կը հաւատամ, որ ՀՄԸՄ-ի 100-ամեակին նուիրուած հայաստանեան ձեռնարկներուն բոլոր դերակատարներուն, ամէնէն մեծէն մինչեւ ամէնէն չնչին ներդրում ունեցողներուն անխտիր՝ երախտապարտութեան խօսք արձանագրելը իմ խղճի նուազագոյն պարտքն է:

Հետեւաբար, երախտապարտութեան ազնիւ խօսք՝ բոլոր անոնց, որոնք ամիսներ շարունակ ծրագրեցին, դասաւորեցին, կազմակերպեցին, համակարգեցին, գործադրեցին, նուիրաբերեցին, օժանդակեցին, շարքերը զօրաշարժի ենթարկեցին, քուլիսներու ետին, ժողովներու միջոցով կամ Երեւանի ու Բիւրականի տօթին ու կիզիչ արեւին տակ ջիղ ու համբերութիւն վատնեցին, ուժաթափ եղան, մարտահրաւերներ յաղթահարեցին, մէկ խօսքով՝ ԳՈՐԾԵՑԻՆ, որ այդ տաար պատմական օրերը ոսկի տարերով արձանագրուին ո՛չ միայն ՀՄԸՄ-ի, այլ հայոց նորագոյն պատմութեան տարեգրութեան մէջ:

Պատմական էին այդ օրերը, որովհետեւ ՀՄԸՄ-ը համայն հայութեան առջեւ իր հարիւրամեայ աշխարհատարած երթին հաշուետուութիւնը կու տար ՃԱԿԱՏԱԲԱՄՅ, հայրենի անկախ հողին վրայ, եռագոյնի հովանիին ներքեւ, ինքնիրոյն, կազմակերպ, բժախնդրօրէն մշակուած ձեռնարկներով, սկաւառական կուռ շարքերով, զանազան երկիրներէ ժամանած հարիւրաւոր միութենականներով, պետական, քաղաքական, ակադեմական աւագանիի ներկայութեամբ, անոնց իրաւացի գնահատականով ու քաջալերանքով, հայրենաբնակ ու սփիւռքաբնակ հայրենակիցներու ժողովրդային մասնակցութեամբ:

Պատմական էին, որովհետեւ ՀՄԸՄ-ը որպէս հայկական ժամանակակից իրականութեան մէջ մեծագոյն թիւ եւ ցանց ունեցող համահայկական կազմակերպութիւն՝ Հայաստանի մէջ սոյն ձեռնարկներու կազմակերպումով կու գար իր լուսնային ներդրումը ընդամենը երկու ամիս առաջ ժողովրդային յեղափոխութեամբ իշխանափոխութիւն ապրած հայրենիքին ու ժողովուրդին կեանքին մէջ, ինչպէս նաեւ կը նպաստէր ներկայ իշխանութիւններուն վաւերականութեան առաւել հաստատման: Այսպիսով, ՀՄԸՄ-ը անգամ մը եւս կը փաստէր, որ ինք հայրենակեդրոն ու հայրենանուէր միութիւն է: Միւս կողմէ՝ իշխանութիւններուն ցուցաբերած ողջունելի համագործակցութիւնը եւ անվերապահ զօրակցութիւնը վստահութիւն կը ներշնչէին բոլոր մասնակիցներուն եւ կ'ամրապնդէին ժողովուրդ-իշխանութիւն համահայկական կազմակերպութիւններ յարաբերութիւնները:

Պատմական էին այդ օրերը, որովհետեւ խորհրդանշականօրէն Պոլիսէն, Արարատի գագաթէն, Փարիզէն ու Անթիլիասէն բերուած ջահերը կը միաձուլուէին Ծիծեռնակաբերդի անմար կրակին հետ, որ մեր ժողովուրդի արդար իրաւունքներու եւ պահանջատիրութեան կրակն է:

Պատմական էին, որովհետև աշխարհի չորս ծագերեն աւելի քան 1200 սկաուտներ Հայաստան մեկտեղելով՝ ՀՄԸՄ-ը անուղղակիորեն կը վերահաստատեր իր առաքելութիւնը «նահատակ ցեղի անմահները» դէպի հայրենի կատարներ առաջնորդելու:

Պատմական էին, որովհետև Օփերային թատրոնի սրահի պաշտօնական հանդիսութեամբ, Բիրականի մէջ բացուած յուշաքարով, Երեւանի ՀԱՄԿ-ի կեդրոնին մօտ քողագերծուած ՀՄԸՄ-ի հիմնադիրներու կիսանդրիներով եւ Գիւմրիի մէջ տեղադրուած Վահան Չերազի արձանով, ինչպէս նաեւ հարիւրամեակի դրոշմաթուղթի, գիտաժողովի եւ ՀՄԸՄ-ի թանգարանային իրերու ալպոմին հրատարակութեամբ, Երեւանի կեդրոնին մէջ տեղադրուած մեծ պատատներով ու

լրատուական զանգուածային միջոցներու անդրադարձով Հայաստանի մէջ ՀՄԸՄ-ի հանրաճանաչութեան մակարդակը կը բարձրանար:

Յառաջիկայ տասնամեակներուն նմանատիպ պատմական յոբելեաններ նշելու համար, ՀՄԸՄ-ը ունի կայացած համաաշխարհային կառոյց, կամաւորներու հսկայ բանակ, ներուժ եւ պատմական փորձ: Կը մնայ առարկայական արժեւորումի ենթարկել միութեան ներկա՛ն, ներկան ու ներկայի նպատակասլաց գործը առաջնային դասել, չգինովնալ անցեալի փառքով, չտարուիլ ապագայի վարդագոյն երազներով, վերանորոգուիլ, աւելի արդիականանալ, միշտ որակը գերադասել, ստեղծագործել ու ժամանակակից աշխարհայեացքով, ռազմավարութեամբ, ծրագրով աշխատելառճով թելակոխել երկրորդ հարիւրամեակ:

ԳԵՈՐԳ ՅԱԿՈԲՃԵԱՆ

WWW.AZTARAR.COM

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԷՆ

Ուսուցչական Համագումար

Հովանավորությամբ Բերիոյ հայոց թեմի առաջնորդ Շահան արք. Սարգիսեանի եւ նախաձեռնութեամբ Ուսումնական խորհուրդի, 21-23 Օգոստոսին Քեսապի «Ինձէճիկեան-Կիւլպէնկեան մշակութային կեդրոն»-ին մէջ տեղի ունեցաւ ուսուցչական համագումար, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին թեմի ազգային վարժարաններու (Հալէպ, Դամասկոս, Լաթաքիա

եւ Քեսապ) տնօրէններն ու ուսուցիչները, թիւով 70 հոգի:

Համագումարին բացումը կատարուեցաւ 21 Օգոստոսին, սրբազան հօր Տէրունական աղօթքով: Սրբազան հայրը բարի գալուստի իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ համագումարի կարեւորութեան՝ ընդգծելով հայ ուսուցիչի անշրջանցելի կարեւորութիւնն ու նշանակութիւնը հայեցի դաստիարակութեան մէջ: Ան հրաւիրեց ներկաները սրտբաց քննարկում կատարելու սերունդներու դաստիարակութեան գործի յաջողութեան համար:

Այս համագումարին առթիւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Արամ Ա. վեհափառ հայրապետը յղած էր օրհնութեան գիր մը:

Առաջին օրուան դասախօսներն էին Լիբանանէն հրաւիրուած Ժիրայր Դանիէլեանը եւ Շաղիկ Գանտահարեան-Խուտավերտեանը: Դանիէլեան խօսեցաւ «Տնօրէն, ուսուցիչ, ծնողք եւ աշակերտ առողջ յարաբերութիւններ» նիւթին շուրջ, իսկ Խուտավերտեան՝ «Ուսուցիչ-

աշակերտ հոգեբանական խնդիրներ» նիւթին շուրջ: Երկու բանախօսները ներկայացուցին կրթական համակարգի ներկայ իրավիճակը, դաստիարակութեան բարդ եւ դժուարին խնդիրները եւ իրենց պատկերացումները տուին իւրաքանչիւր խնդրին առնչութեամբ: Այնուհետեւ մասնակցող ուսուցիչները առիթ ունեցան, լուսաբանական հարցումներ ուղղելու եւ կարծիքներ արտայայտելու:

Աւարտին, սրբազան հայրը Ուսումնական խորհուրդին եւ մասնակիցներուն անունով գնահատանքի խօսքէն ետք, դասախօսները պարգևատրեց շնորհակալագրերով եւ յուշանուէրներով:

Յետմիջօրէին տեղի ունեցաւ «Գործնական աշխատանքներ»-ու բաժին, ուր մասնակիցները բաժնուեցան վեց խումբերու եւ իրենց տրամադրուած յատուկ հարցաթերթիկներով քննարկեցին համագումարի օրակարգերը, պարզեցին հայ դպրոցին եւ ուսուցիչին իրավիճակները, կատարեցին ախտաճանաչումներ եւ իրենց հաւաքական քննարկումէն բխած առաջարկները բանաձեւեցին:

Ուսուցչական Համագումարը շարունակեց իր աշխատանքները 22-23 Օգոստոսին:

Իրանահայ Երաժշտագէտ Վարդան Սահակեանին Նուիրուած Մեծարման Երեկոյ

31 Յուլիսին Թեհրանի «Վահտաթ» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ իրանահայ երաժշտագէտ Վարդան Սահակեանի մեծարման հանդիսութիւնը:

Վարդան Սահակեանը աւարտած է գեղարուեստի բաժանմունքը եւ իսլամական մշակոյթի եւ առաջնորդութեան նախարարութեան կողմէ անոր շնորհուած է գեղարուեստի առաջին կարգի վկայական, եւ ան գնահատանքի արժանացած է «Ֆաճր» երաժշտական 27-րդ փառատօնին ընթացքին: Ան կը դասաւանդէ Իրանի զանազան համալսարաններու մէջ եւ անդամակցած է Իրանի շարժապատկերի երաժիշտներու կեդրոնին: Անդամակցած է նաեւ «Ֆաճր» երաժշտական փառատօնի տարբեր տարիներու դատական կազմերուն, Իրանի «Երաժշտական տուն»-ի մէջ: Ան նուազախումբի համար մշակած է իրանեան ազգային ստեղծագործութիւններ եւ թարգմանած՝ երաժիշտ Նիքոլայ Ռիմսքի Քորսաքովի «Կիրառարական ներդաշնակութիւն» գիրքը: Վարդան Սահակեանը երաժշտութիւն յօրինած է իրանեան շարք մը շարժանկարներու համար: Երկար տարիներ համագործակցած է Թեհրանի հայոց թեմի Կրթական խորհուրդին կողմէ կազմակերպուող Մշակութային փառատօնի երաժշտական բաժնի դատական կազմին հետ:

Ձեռնարկի ընթացքին գործադրուեցաւ գեղարուեստական յայտագիր եւ ցուցադրուեցաւ տեսերիզ մը, որուն մէջ Իրանի երաժշտութեան մարզէն ներս գտնուող անձնաւորութիւններ արտայայտուած էին Սահակեանի անհատականութեան ու մարդկային արժանիքներուն մասին:

Աւարտին Վարդան Սահակեանին յանձնուեցաւ գնահատագիր մը, որմէ ետք ան իր գնահատանքի խօսքը ուղղեց կազմակերպիչներուն եւ մասնակիցներուն:

Ծերակուտական Էնթրնի Փորթանթինո Կը Պատուէ ՀՄԸՄ-ը

9 յունիսին, նահանգային ծերակուտական Էնթրնի Փորթանթինո ՀՄԸՄ-ի 100-ամեակին առիթով Քալիֆորնիոյ նահանգային ծերակուտին ներկայացուց ՀՄԸՄ-ը: Ան ըսաւ, որ ՀՄԸՄ-ը հիմնուած է 1918-ին ու մինչեւ օրս դաստիարակած է աւելի քան 800 հազար պատանիներ՝ աշխարհի 5 ցամաքամասերուն վրայ: 2018 թուականը յատկանշական է այս կազմակերպութեան համար, որովհետեւ կը զուգադիպի իր հիմնադրութեան 100-ամեակին: Ան նկատել տուաւ, որ 1968-ին Լոս Անճելըսի մէջ հիմնուեցաւ ՀՄԸՄ-ի Արեւմտեան Միացեալ

Նահանգներու շրջանի առաջին մասնաճիւղը, աւելցնելով, որ ներկայիս ՀՄԸՄ-ը դարձած է Միացեալ Նահանգներու մեծագոյն հայկական մարզական եւ սկաուտական կազմակերպութիւնը, որ կը համախմբէ ամերիկահայ երիտասարդութիւնը՝ ներշնչելով մարմնակրթական եւ ընկերային առողջ դաստիարակութիւն ու կ'ամրապնդէ նոր սերունդին կապերը հայկական ժառանգութեան եւ մշակոյթին հետ: ՀՄԸՄ-ի սկաուտները ամէն տարի Քալիֆորնիոյ նահանգային խորհրդարանին մէջ, Հայոց ցեղասպանութեան ոգեկոչման օրը, դրօշակի արարողութիւն կը կատարեն: ՀՄԸՄ-ը անցնող 100-ամեակին միջոց կառչած մնաց «Բարձրացի՛ր, Բարձրացո՛ւր» նշանաբանին՝ պատրաստելով տիպար քաղաքացիներ եւ կերտելով անոնց անզուգական նկարագիրը:

Ծերակուտականը նաեւ դրուատեց «Հրաշք» նախաձեռնութիւնը, որ իբրեւ համընդգրկուն եւ համագաղութային երիտասարդական կազմակերպութիւն՝ ՀՄԸՄ-ի Արեւմտեան Ամերիկայի

Շրջանային վարչութեան նախաձեռնութեամբ հիմնուեցաւ եւ կը համախմբէ յատուկ կարիքներ ունեցող մարզիկներ, որպէսզի իրենց մասնակցութիւնը բերեն տարբեր մարզախաղերու:

Ծերակուտական Փորթանթինօ իր խօսքի աւարտին ողջունեց ներկայ ՀՄԸՄ-ական հիւրերը, ապա անոնց նուիրեց նահանգային ծերակոյտին հռչակագիրը, որ կը կրէ ծերակուտական Էնթընի Փորթանթինոյի, Քելըն տէ Լէոնի եւ Սքաթ Ուիլքի ստորագրութիւնները:

Վանքուվըրի Մէջ Հիմնուեցաւ ՀՄԸՄ-ի Նոր Մասնաճիւղ

ՀՄԸՄ-ի 100-ամեայ յոբելեանի նորագոյն նուէրը հանդիսացաւ Քանատայի Վանքուվըր քաղաքին մէջ հիմնուած նոր մասնաճիւղը:

Արդարեւ, 18 Օգոստոսին հովուական այցելութեամբ Վանքուվըր ժամանած Քանատայի հայոց թեմի առաջնորդ Բարգէն արք. Չարեան նախագահեց ՀՄԸՄ-ի մասնաճիւղի հիմնադրութեան

արարողութեան եւ օրհնեց ՀՄԸՄ-ի դրօշակը: Հիմնադրման արարողութեան ընթացքին յաջորդաբար իրենց խօսքերը արտասանեցին ՀՄԸՄ-ի Կեդրոնական վարչութեան անդամ Մոսիկ Թօփուզեանը եւ ՀՄԸՄ-ի Քանատայի Շրջանային վարչութեան ատենապետ Լէոնի Սարմազեանը: Հանդիսութեան ընթացքին ՀՄԸՄ-ի դրօշը յանձնուեցաւ մասնաճիւղի անդամներուն:

Հիմնադրութեան արարողութենէն ետք տեղի ունեցաւ ժողովրդային նուիրահաւաք, որուն ընթացքին հանգանակուեցաւ 30 հազար տոլար՝ ի նպաստ նոր մասնաճիւղի յառաջիկայ աշխատանքներուն:

WWW.AZTAGDAILY.COM

ԱՅԼԱԶԱՆ

Ձմերուկը Եւ Քոլեսթերոլը

Ամէն օր կտոր մը ձմերուկ ուտելով՝ կարելի է կանխել սրտի հիւանդութիւններու յառաջացումը, կը գրէ «Տը Տէյլի Մէյլը»:

Իւրոտ սնունդ ստացած մուկերու վրայ կատարուած փորձերը ցոյց տուած են, որ ձմերուկը 50 տոկոսով կը նուազեցնէ քոլեսթերոլի կուտակման ցուցանիշը:

Ամերիկացի գիտնականներ նաեւ բացայայտած են, որ ձմերուկի հետեւողական սպառումը կ'օգնէ կշիռքի կարգաւորման եւ անօթիներուն մէջ ճարպային կուտակման նուազեցման:

Այս յատկութիւնը ձմերուկը կը պարտի սիրթուլլինին կոչուած նիւթին, որ միզանիւթի նիւթափոխականութեան մասանակցող ամինաթթու է, որ կը բարելաւէ արեան սնուցումը դէպի մկանները, կը բարձրացնէ տոկոսութիւնը, դիմադրողականութիւնը եւ ազատական հաւասարակշռութիւնը: Իսկ ազատի օքսիտը

կ'ընդլայնէ անոթները:

Այսպէս, գիտնականները հետազօտած են ճարպոտ սնունդ եւ ձմերուկի հիւթ խմած խումբ մը մուկերու վիճակը՝ քանի մը ամիս տեւողութեան վրայ եւ եկած են այն եզրակացութեան, թէ այն մուկերը, որոնք ձմերուկի հիւթ խմած են, 50 տոկոսով աւելի ցած քոլեսթերոլ արձանագրած են, քան՝ չխմողները:

Վերջապէս, հետազօտութիւնը նաեւ ցոյց տուած է, թէ ձմերուկի հիւթ խմած մուկերը 30 տոկոսով նուազ ծանրութիւն ունեցած են:

ՀԱՄԱՉԳԱՅԻՆ ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՐԲԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

9 Սեպտեմբեր 2018-ին, երեկոյեան ժամը 7:00-ին

Համազգայինի հրատարակչական գործունեության ցուցահանդես՝
շենքի նախասրահին մէջ:

Գ. ՍՈՒՆՂՈՒԿԵԱՆԻ ԱՆՈՒՄԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
Հասցէ՝ Գ. Լուսատրիչ 6, Երեւան

010 52-76-70 | 010 53-39-49 | www.hamazkayin.com